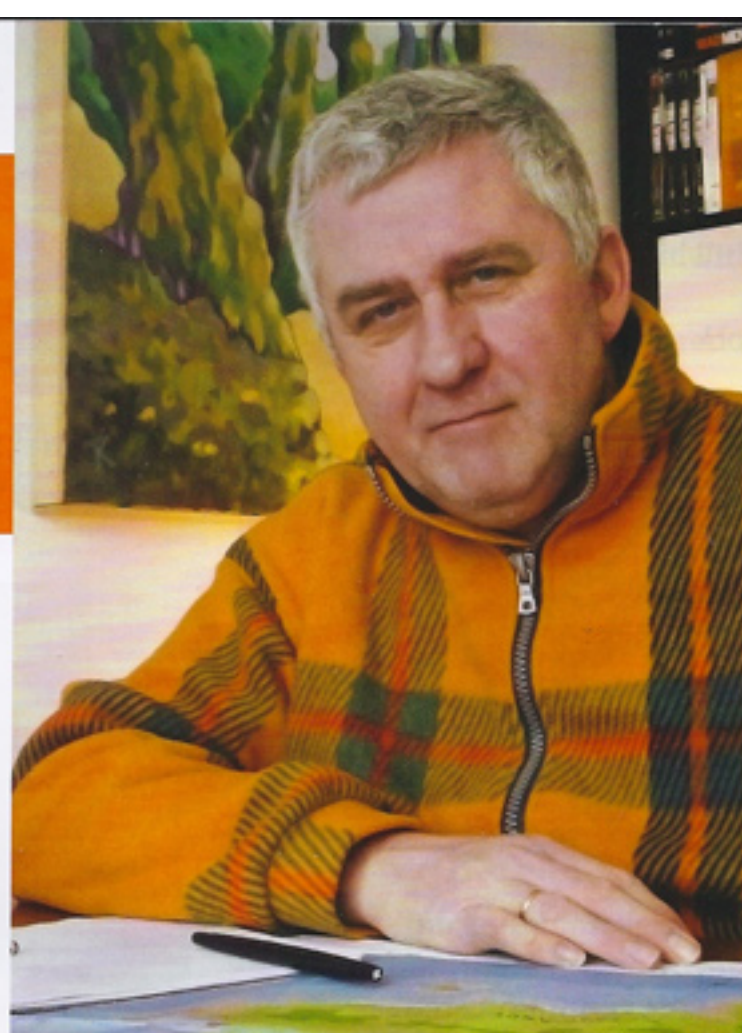

DAVID VAN DER KOOIJ

Je hebt een artikel geschreven over creatieve vaardigheden in de onderwijspraktijk.

Wat versta je precies onder creativiteit?

Veel mensen denken bij creativiteit aan expressie; schilderwerk of dichtkunst. Maar creativiteit is veel breder. Kijk om u heen, alles is het resultaat van creativiteit; een verhaal, een boek, een bank of een trein. Mensen onderscheiden zich in creativiteit. En omdat het eigenlijk zo gewoon is, geven we weinig aandacht aan het ontwikkelen van creativiteit en creatief denken. Doe dit gedachtenexperiment maar eens: hoe ziet de wereld eruit als we één dag niet creatief zouden zijn?

Creativiteit kan niet zonder kennis, zeg je. Hoe zie je dat?

Het resultaat van creativiteit is kennis. Dat is alles wat nieuw gemaakt of bedacht is; een nieuw ontdekte planeet, een App voor de iPhone of een goed vertelde grap, allemaal kennis. Door bestaande kennis te combineren en te koppelen met nieuwe ervaringen ontstaat nieuwe kennis. Dat is creativiteit; het verbinden van het bestaande om te komen tot het nieuwe. Kennis en creativiteit zijn onafscheidelijk. Dit proces kun je versnellen en sturen met creatieve vaardigheden en denktechnieken.

“Hoe ziet de wereld eruit als we één dag niet creatief zouden zijn?”

Hoe past leren hierin?

Leren heeft alles te maken met creativiteit. Een kind dat leert is creatief. Het vergaart kennis die het eerst nog niet had en ontwikkelt zo zichzelf. Dat kan op twee manieren, namelijk door reproductie of door productie. Bij reproductief leren neemt het kind 'passief' kennis op, hier hoort 'stampwerk' bij en er is weinig ruimte voor eigen inbreng. Bij productief leren staat verbinden – creativiteit – centraal; de lesstof wordt verbonden met het kind door in te spelen op persoonlijke interesses, omgeving en talenten. Zo wordt lesstof relevant. Een kind wil graag productief leren. Daarom zitten ze graag overall aan, ze willen onderzoeken en experimenteren. Als leerkracht moet je daar ruimte voor maken en creatieve vaardigheden expliciet op het lesprogramma zetten.

Je hebt het over creatieve vaardigheden, wat zijn dat?

Creativiteit is verbinden. Creatieve vaardigheden stellen je in staat om versneld en bewust verbindingen te ontdekken of te maken. Het gaat vooral om associëren en het gebruik van analogieën. Deze vaardigheden kun je op natuurlijke wijze inzetten in alle vakgebieden. 'What-if vragen' gebruiken in de geschiedenis of wereldoriëntatieles = associëren. Combineer biologie met natuur&techniek en onderzoek hoe principes uit de natuur toegepast worden in techniek = analogieën ontdekken. Zo bouwen kinderen aan hun creativiteit terwijl ze werken aan leerdoelen. Net zo belangrijk is aandacht voor een creatieve houding. Openstaan voor de wereld om u heen, een vragende houding, luisteren en voortbouwen op ideeën van anderen en experimenteren vormen daar weer de kern van.

Creativiteit in de klas begint bij jezelf. Is iedere leerkracht creatief?

Leerkracht eindigt op 'kracht'. Uw kracht, die voor het kind heel veel uitmaakt. Wat herinneren we later levendig van onze schooltijd? Die ene leerkracht die u heeft geïnspireerd, uw talenten zag, daarmee uitdaagde en hielp om verder te komen. De betrokken en alerte leerkracht, dát is de creatieve leerkracht. Iedereen is creatief, op zijn of haar eigen manier. Belangrijk is dat u zich bewust bent van wat creativiteit is en de betekenis ervan voor onze maatschappij en – dus ook – voor onderwijs en uw rol daarin. Denkvaardigheden en –technieken kunnen geleerd en ontwikkeld worden, zodat u er doelmatig mee aan de slag kunt.

Reader Creatieve Vaardigheden

(ook als E-book beschikbaar!)

Deze reader is een verzameling van acht nieuwsbrieven. De nieuwsbrieven bieden een rondgang langs de belangrijkste creatieve vaardigheden. Bij iedere vaardigheid staat een aantal activiteiten beschreven waarmee de vaardigheden geoefend kunnen worden in de klas, met tips om de activiteiten te koppelen aan andere vakgebieden. Vrijwel alle activiteiten zijn ook waardevol voor de leerkracht zelf en voor teams. Met recht dragen de nieuwsbrieven de titel "Creatieve Vaardigheden in de Onderwijspraktijk".

Reader, 60 pagina's
Uitgeverij OMJS en Denken Om Een Hoekje
ISBN 9789090249353

bestel via
webwinkel.onderwijsmaakjesamen.nl

CREATIEVE VAARDIGHEDEN

Stukje van de taart

Leerkrachten en teams die kiezen voor creativiteit worstelen vaak met de praktische invulling.

Heb jij tips?

Dat brengt me op wat ik de drie dimensies van het creatief lesgeven noem: Eén is de creatieve houding. Het stimuleren van een vragende houding, kinderen laten experimenteren en goed laten luisteren naar anderen. Hier is de rol van de leerkracht cruciaal; u bent het voorbeeld. Ten tweede, het ontwikkelen van creatieve vaardigheden en die leren toepassen in creatieve denktechnieken. Drie is de creatieve lesvorm, prikkelend en uitdagend; het resultaat van een creatief proces, dat van u, uw collega's én de kinderen.

Hoe begin je?

U kunt als team kiezen voor creativiteit en dat laten zien in de visie van de school op het onderwijs. Maar ook u als leerkracht heeft zeggenschap over hoe u voor de klas staat. Voorop staat 'waarom?'; waarom willen wij of ik creativiteit op de lesagenda zetten? Mijn eigen mening hierover mag duidelijk zijn. Ga daarnaast creativiteit praktisch ontdekken. Ik zeg wel eens "geef jezelf een creatieve klas kado!". Er is genoeg literatuur waarin wordt aangereikt hoe u morgen al met creativiteit in de klas aan de slag kunt gaan.

Mijn eerste tip?

Surf naar www.onderwijsmaakjesamen.nl en geef uzelf de reader "Creatieve Vaardigheden in de Onderwijspraktijk" kado. ■

Ook voor het artikel van David kunt u terecht op de website.

Zelf creatief denken?

1. Hoe kunt u een simpele ronde taart in acht gelijke stukken snijden met maar drie rechte sneden van een mes? Na een snede mogen de stukken niet herschikt worden.

2. Verbind de negen stippen met vier lijnen, zonder de pen los te laten van het papier.

